

Els CAP Onze de Setembre, Primer de Maig i Rambla Ferran de Lleida i el d'Almacelles efectuen una prova pilot que permet detectar en 15 minuts si pacients amb una malaltia pulmonar obstructiva crònica pateixen un trastorn genètic que la causa i que pot provocar un emfisema pulmonar. L'objectiu és iniciar el tractament al més aviat possible.

SALUT INICIATIVES

Pla pilot a quatre CAP per detectar un defecte genètic que danya els pulmons

Un déficit d'una proteïna a la sang que es diagnostica en només quinze minuts

LAURA RIBES

LLEIDA | Professionals dels CAP Onze de Setembre, Rambla Ferran i Primer de Maig de Lleida i el d'Almacelles porten a terme una prova pilot genètica als pacients amb una malaltia pulmonar obstructiva crònica (EPOC) per descartar que la causa sigui la deficiència d'una proteïna a la sang que protegeix els pulmons, coneguda com a alfa-1 antitripsina. Així ho va explicar el doctor Eugeni Paredes, coordinador de la prova a l'Atenció Primària a Lleida, que va detallar que la falta d'aquesta proteïna pot arribar a provocar, entre d'altres, un emfisema pulmonar (progressiva destrucció d'alveòls i disminució de la capacitat respiratòria) o afectacions hepàtiques.

La prova és molt simple. Consisteix a punxar el dit per extreure una petita mostra de sang capil·lar, que s'introdueix en un aparell similar a un test d'embaràs que, en quinze mi-

PROVES

En els més de 200 tests realitzats, cap pacient ha estat diagnosticat amb aquest defecte genètic

nuts, informa de si hi ha (o no) déficit d'alfa-1 antitripsina. En cas positiu, la mostra s'envia a Barcelona perquè sigui analitzada. "Detectar-ho abans augmenta les possibilitats d'actuar contra el trastorn i simplifica el procés de diagnòstic. Els altres ambulatoris realitzen una anàlisi de sang convencional i tarden diversos dies a saber els resultats", detalla en aquest sentit Paredes.

Des de l'inici de la prova pionera, els quatre ambulatoris han realitzat entre 200 i 300 tests de diagnòstic, que són voluntaris. "De moment no hem detectat cap pacient amb aquesta malaltia i hem enviat a Barcelona només tres tests per confirmar que no hi ha afectació d'aquesta proteïna a la sang", va explicar Paredes.

Es calcula que a la província lleidatana hi ha uns 20.000 pacients amb EPOC, de manera que Paredes assenyala la importància d'aquest test com a mesura de diagnòstic ràpida i efectiva. Les que un dels símptomes que pot indicar que hi ha un com-

DADES	
20.000 LLEIDATANS	15 MINUTS
Es la xifra aproximada dels que pateixen una malaltia pulmonar obstructiva crònica (EPOC) i que podrien fer-se la prova.	Temps en què es determina si al pacient li falta aquesta proteïna. Amb una anàlisi de sang ordinària, el resultat tarda dies.
I CLAUS	
Alfa-1 antitripsina ■ És una proteïna en sang que té com a funció principal protegir els pulmons i altres òrgans de substàncies com el fum del tabac. A Espanya hi ha diagnosticades 700 persones amb aquest déficit genètic. 160 a Catalunya.	Test diagnòstic ■ La prova pilot consisteix en un petita punxada al dit per extreure sang als pacients amb malalties respiratòries cròniques. Després de 15 minuts, l'aparell informa si hi ha déficit d'aquesta proteïna a la sang.

Una infermera realitzant ahir a un pacient la prova de diagnòstic al CAP Onze de Setembre.

ponent genètic en la malaltia respiratòria és si el pacient és jove i no és fumador.

Extensible a altres CAP

Fonts de l'Institut Català de la Salut (ICS) van subratllar ahir que estudiarien estendre a altres ambulatoris aquest test de diagnòstic genètic en funció dels resultats que s'obtinguin, ja que "actualment es troba en fase pilot".

S'ha de recordar que el déficit d'alfa-1 antitripsina és una malaltia minoritària. A Espanya hi ha diagnosticats actualment uns 700 pacients, 160 dels quals a Catalunya i es considera la malaltia hereditària més freqüent en la població adulta.

Tests de prevenció i detecció precoç en auge

■ Durant els últims anys, el departament de Salut, amb la col·laboració d'administracions com la Diputació de Lleida, ha anat implementant proves de prevenció i detecció precoç en l'àmbit de l'Atenció Primària, que han suposat un revulsiu a l'hora d'agilitzar el diagnòstic mèdic i poder abordar amb més rapidesa els trastorns.

Una d'aquestes iniciatives és el Bus de la Salut de la Diputació, que es va posar en marxa el gener del 2015 i que ha realitzat més de 4.200 proves de diagnòstic precoç de

malalties cardiovasculars i re-nals a pacients d'entre 45 i 70 anys en més d'un any i mig de recorregut per les comarques lleidatanes. D'aquests, un 65% tenien plaques de greix a les artèries, un 18% una malaltia renal no coneguda i 48 persones van ser derivades

RESULTATS DEL 2015

Els cribratges van detectar de forma precoç 63 càncers de còlon i 55 de mama a Lleida

a l'hospital per completar un estudi vascular.

En el cas del desplegament del programa de detecció precoç de càncer de còlon i recte (PDPCCR) al territori, va permetre diagnosticar 63 càncers invasius el 2015. Pel que fa al càncer de mama, les campanyes de detecció precoç a través de les mamografies són una de les principals armes per combatre aquesta malaltia. De fet, aquestes proves van facilitar detectar en fase molt inicial l'any passat un total de 55 càncers a la regió sanitària de Lleida.